

UDENRIGSMINISTERIET

**EUROPAUDVALGET
(2. samling)**

Alm. del - bilag 1134 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

24. september 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 26. september 2002 – dagsordenspunkt rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 30. september 2002 – vedlægges Udenrigsministeriets, Finansministeriets, Økonomi- og Erhvervsministeriets, Indenrigs- og Sundhedsministeriets, Trafikministeriets, Fødevarerministeriets og Miljøministeriets reviderede notat vedrørende dagsordenspunkt 4.

P. H. Orskov

UDENRIGSMINISTERIET
FINANSMINISTERIET
ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET
INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET
TRAFIKMINISTERIET
FØDEVAREMINISTERIET
MILJØMINISTERIET

23. september 2002

Aktuelt notat: EU's reaktioner på oversvømmelserne i Østrig, Tyskland og flere kandidatlande.

KOM (2002) 481

KOM (2002) 514

SEC (2002) 960

Revideret notat

Baggrund

Centraleuropa blev medio august 2002 udsat for enorme oversvømmelser. Det gik særligt hårdt ud over Tyskland, Østrig, Tjekkiet og Slovakiet. Forbundskansler Gerhard Schröder indkaldte søndag den 18. august 2002 EU-kommissionens formand og EU-kommissærerne Verheugen, Barnier og Schreyer samt stats- og udenrigsministrene fra Østrig, Tjekkiet og Slovakiet til et møde i Berlin. Udenrigsministeriets direktør deltog i udenrigsministerens sted som repræsentant for Formandskabet. Efter dette møde blev der den 21. august afsendt et fællesbrev fra EU-kommissionens formand, Østrigs kansler Schüssel og Tysklands kansler Schröder, som opregner en række af de muligheder EU havde for at handle. Formandskabet har desuden haft en række bilaterale samtaler med kommissionsformand Prodi samt regeringscheferne og udenrigsministrene fra de berørte lande.

Kommissionen fremlagde den 28. august en meddelelse, som gennemgår EU's reaktionsmuligheder i forhold til katastrofen, herunder muligheden for at etablere en EU-katastrofefond. Kommissionen meddelelse beskriver desuden en række tiltag, som allerede er gennemført – eller som kan gennemføres inden for rammerne af eksisterende programmer – eksempelvis reallokering af strukturfondsmidler og landbrugsstøtte. Disse tiltag forudsætter ikke Rådets medvirken. Det drejer sig om følgende:

Finansielle foranstaltninger for medlemslandene

Strukturfondene: Eksisterende Fællesskabskreditter, som allerede er allokeret til de berørte medlemslande og regioner kan reallokeres til oversvømmelsesrelaterede foranstaltninger. Medlemslandene har tre optioner:

1. I tilfælde, hvor det inden for rammerne af eksisterende programmer er muligt at yde støtte til oversvømmelsesrelaterede opgaver i de ramte regioner fokuseres aktiviteter mod disse.
2. I forbindelse med projektering af nye aktiviteter i de ramte regioner åbnes mulighed for støtte til oversvømmelsesrelaterede opgaver, herunder særligt genopbygning af infrastruktur og støtte til investerings-, uddannelses- og beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.
3. Såfremt det måtte være nødvendigt reallokeres i de ramte regioner midler fra eksisterende programmer til aktiviteter under ovennævnte pkt. 1 og 2, herunder om nødvendigt reallokering mellem forskellige formål (fonde).

Skal der ske indholdsmæssige ændringer i programmerne eller skal der flyttes penge fra en fond til en anden, kræver det en beslutning fra Kommissionen.

Det er i tilfælde af naturkatastrofer muligt at se bort fra den såkaldte n+2 regel, som automatisk lader forpligtelsesbevillinger bortfalde i situationer, hvor medlemslande ikke kan fremvise gyldig betalingsanmodning ved udgangen af det andet år efter forpligtelsesåret (heraf n+2). Uanvendte midler direkte forårsaget af katastrofen kan således ved udgangen af det andet år efter forpligtelsesåret på ny stilles til rådighed for de ramte regioner.

Herudover overvejer Kommissionen om resultatreserven (4% af strukturfondsmidlerne) kan bringes i anvendelse.

Transeuropæiske Netværk: Ikke allokerede midler vil kunne omallokeres internt i medlemslandene. Konkrete anmodninger herom vil blive behandlet af Kommissionen. Det overvejes endvidere om 11 meuro fra TEN transport-budgettet og 5,9 meuro fra TEN energi-budgettet skal frigøres og anvendes til udbedring af skader på transeuropæiske netværk i Tyskland og Østrig. Dette vil kræve en Kommissionsbeslutning.

EIB-lånefacilitet: EIB er i færd med at undersøge, hvordan en oversvømmelseskatastrofeplan kan gennemføres i henhold til følgende retningslinier. Banken stiller 1 mia euro til rådighed af egne midler i en lånefacilitet. Lån får en løbetid på op til 30 år. I visse tilfælde kan op til 100 procent af projektkostninger finansieres via lån. Lån til små og mellemstore virksomheder vil være en del af programmet. EIBs bestyrelse vil skulle tage stilling til forslaget på sit møde den 19. september.

Landbrug

Anvendelse af braklagte arealer til afgræsning: Med hensyn til at tillade husdyrs afgræsning på braklagte arealer afgav forvaltningskomitéen for korn og andre markafgrøder på sit møde den 8. august 2002 en positiv udtalelse om et forslag for visse nærmere fastsatte regioner i Irland, Tyskland, Østrig og Storbritannien. Det indebærer, at udtagne arealer i produktionsåret 2002/2003 kan udnyttes til anbringelse og fodring af husdyr i de fastsatte regioner såfremt mindst 33 pct. af bedriftens foderarealer har været oversvømmet. De i Tyskland og Østrig af oversvømmelsen berørte regioner vil være omfattet af dette tiltag. Forslaget blev vedtaget ved Kommissionsforordning (EF) nr. 1518/2002 af 23. august 2002.

Tidligere udbetaling af hektarstøtte: Kommissionen fremsatte den 22. august 2002 i forvaltningskomitéen for korn og andre markafgrøder et forslag om at tillade tidligere udbetaling af 0,5 mia. euro i hektarstøtte til visse nærmere fastlagte regioner i Tyskland. Forslaget opnåede en positiv udtalelse i komitéen. Forslaget blev vedtaget ved Kommissionsforordning (EF) nr. 1535/2002 af 28. august 2002.

Salg af korn fra interventionslagre til en gunstigere pris: Forvaltningskomitéen for korn og andre markafgrøder afgav den 29. august 2002 en positiv udtalelse om et forslag om at tillade billigt salg af korn fra interventionslagre i Østrig (ca. 32.000 tons). Forslaget blev vedtaget ved Kommissionsforordning (EF) nr. 1583/2002 af 5. september 2002.

Foranstaltninger under landdistriktsprogrammerne: Østrig og Tyskland har endvidere mulighed for at etablere foranstaltninger under landdistriktsprogrammerne, der tager sigte på genopbygning af landbrugsproduktionspotentiale, som er blevet beskadiget ved naturkatastrofer. Der er umiddelbart ingen konsekvenser for EU's landbrugsbudget ved etableringen af sådanne foranstaltninger, da de vil skulle finansieres af medlemsstaternes andel af landdistriktsudviklingsbudgettet samt nationale midler. Der er mulighed for en omprioritering inden for programmerne og mulighed for omfordeling i mellem delstater. Kommissionen ventes at vedtage en mere fleksibel procedure for vedtagelse af modifikationer - f.eks. forhøjelse af fællesskabets medfinansieringsrate.

Retlige foranstaltninger

Statsstøtte: I henhold til traktaten er det foreneligt med fællesmarkedet at yde statsstøtte på op til 100 procents dækning af materielle skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller andre usædvanlige begivenheder. Det er på tilsvarende vis i tilfælde hvor en klar sammenhæng kan påvises muligt at yde fuld kompensation for skader af mere indirekte karakter. En oversvømmelse som den aktuelle er at betegne som en naturkatastrophe. Kommissionen skal have tilsendt individuelle ansøgninger fra de berørte medlemslande.

Offentlige udbud: Kommissionen påpeger, at det er muligt at anvende reglerne om offentlig udbud mere fleksibelt end normalt i forbindelse med naturkatastrofer. Enten kan udbudsprocedurerne accelereres (tidsfristerne forkortes), eller man kan anvende udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse i EF-tidende. Anvendelse af udbudsreglerne på denne måde vil være underlagt mulighed for Kommissionens efterfølgende stillingtagen sag for sag.

Koordinations- og forebyggende foranstaltninger

Civilbeskyttelse: Kommissionens overvågnings- og informationscenter har samlet information fra medlemslandene og kandidatlandene og holder sig løbende ajour med situationen. I henhold til Seveso-direktivet er kemiske fabrikker i Tyskland og Tjekkiet blevet overvåget. Kommissionen vil i henhold til sit 2002-arbejdsprogram anbefale en integreret EU-strategi om forebyggelse, beredskab og reaktioner i forbindelse med naturlige, menneskeskabte og andre risici.

Et europæisk varslingsystem i forbindelse med oversvømmelser: Kommissionen har udviklet et oversvømmelses simulationssystem (LISFLOOD), som muliggør varslinger på mellem 2 og 10 dage frem. Kommissionen vil stille videnskabelig støtte til rådighed for etablering af et europæisk oversvømmelses-varslingsystem, som indeholder information om de europæiske flodsystemer.

Finansielle foranstaltninger for berørte kandidatlande

ISPA (program til større infrastrukturprojekter i kandidatlandene rettet mod miljø og transport): Kommissionen har fundet 48 meuro i ISPA-midler til Tjekkiet, ligesom man anslår det muligt at reallokere flere meuro i ISPA-midler til Slovakiet. Kommissionen vil i løbet af den anden uge af september stille midler til rådighed for Tjekkiet og Slovakiet til dækning af omkostninger ifm. vurdering af skadernes omfang og projektering af aktiviteter med henblik på at fremme udbetalingerne. De første projekter ventes at kunne påbegyndes i løbet af 4. kvartal 2002.

PHARE (program til opbygning af administrativ kapacitet mhp fremtidig varetagelse af EU-medlemskab): Kommissionen har fundet 9,75 meuro til Tjekkiet fra 2003-reserven.

SAPARD(program til investeringer i landbruget og udvikling af landdistrikter i kandidatlandene som en forløber for EU's kommende landdistriktsstøtte efter medlemskab): Kommissionen har af SAPARD-midlerne forudbetalt 5,5 meuro til Tjekkiet og 4,6 meuro til Slovakiet. Kommissionen er parat til om nødvendigt at fordoble disse forudbetalinger.

Kommissionen er parat til at anse aktioner, som har til formål at genopbygge landbrugsområder efter oversvømmelserne som en aktivitet, der falder ind under programmets målsætning om "at løse prioritets- og særlige problemer vedr. den bæredygtige tilpasning af landbrugssektoren og landområder i kandidatlandene". Kommissionen er endvidere villig til at anvende reglerne for implementering af SAPARD-aktiviteter fleksibelt i berørte områder.

Hertil kommer, at man vil fremlægge et forslag om at ændre rådsforordning 1268/1999 så lofterne sættes op for bistandsintensitet til 75% og for Fællesskabets bidrag til 85% for relevante projekter i områder der er påvirkede af exceptionelle naturkatastrofer.

Indhold

Kommissionens forslag af 18. september 2002 om etablering af en EU-solidaritetsfond er fremsat under henvisning til Traktatens art. 159 og art. 308.

Solidaritetsfonden skal komme berørte regioner i medlemslandene og lande med hvilke man forhandler om tiltrædelse til hjælp i tilfælde af større naturkatastrofer, teknologiske katastrofer og miljøkatastrofer. Som større katastrofe betragtes enhver katastrofe, der forvolder skader på over 1 mia. euro eller udgør over 0,5% af statens BNP. Herudover vil der være mulighed for at katastrofer, som rammer en væsentlig del af regionens eller statens befolkning, i særlige tilfælde,

kan dækkes af fondens midler. Kommissionen foreslår, at det højeste årlige beløb, der vil kunne stilles til rådighed gennem fonden, er 1 mia. euro, gældende for 2002-2006.

Fonden skal gøre det muligt at yde hurtig finansiel bistand for at hjælpe folk, regioner og lande med hurtigst muligt at vende tilbage til normale levevilkår. Dens mål bliver derfor begrænset til de mest presserende behov. EU-støtte bliver et supplement til de berørte landes indsats. Fonden vil yde støtte til:

- umiddelbar udbedring af infrastruktur og faciliteter på energi-, vandforsynings-, spildevands-, telekommunikations-, transport-, sundheds- og undervisningsområdet
- midlertidig indkvartering og nødhjælp for at opfylde befolkningens umiddelbare behov
- at sikre forebyggende infrastruktur, såsom dæmninger
- at rense ødelagte naturområder

Støtte skal kunne ydes på anmodning fra en medlemsstat på basis af en aftale mellem Kommissionen, medlemsstaten og den berørte region. Eksistensen af en katastrofe og midlerne til rådighed afgøres af budgetmyndigheden på basis af et forslag fra Kommissionen.

Kommissionens forslag indebærer oprettelse af en katastrofefond via et såkaldt "nyt fleksibilitetsinstrument". Den interinstitutionelle aftale indgået mellem Europa-Parlamentet, Kommissionen og Rådet, som udmønter dagsorden 2000-aftalen om EU-budgettets finansielle rammer, tillader anvendelse af 200 mio. euro årligt ud over lofterne fastsat ved de finansielle perspektiver. Flexibilitetsinstrumentet skal anvendes til forhold, der ikke kan finansieres inden for de eksisterende rammer. Kommissionen foreslår oprettelse af en katastrofefond via et tilsvarende fleksibilitetsinstrument til anvendelse i force-majeure-situationer. Fonden giver mulighed for anvendelse af midler ud over de enkelte udgiftskategoriens lofter fastlagt ved de finansielle perspektiver. Fonden kan gælde allerede fra 2002.

Dette vil alene kræve en revision af den interinstitutionelle aftale (IIA'en). En ændring af IIA'en, herunder ændring af de finansielle perspektiver på under 0,03 pct. af EU's BNP (dvs. under 2,6 mia. euro i 2002), sker i henhold til de almindelige budgetprocedurer. Dette indebærer, at Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal og Europa-Parlamentet med halvdelen af dets medlemmer og 3/5 af de afgivne stemmer. Afgørelse kan træffes på kort tid. Kommissionen fremlagde den 11. september et forslag til IIA. Et dialog-møde på ministerniveau ventes afholdt den 23. september.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens forslag om etablering af en katastrofefond skønnes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet den fungerer som et supplement til nationale foranstaltninger og de nationale forsikringsindustrier.

Gældende dansk ret

Forslaget om oprettelse af en katastrofefond berører ikke gældende dansk ret.

Konsekvenser

Oprettelsen af en fond giver mulighed for anvendelse af midler ud over de enkelte udgiftskategori-ers lofter fastlagt ved de finansielle perspektiver. Forslaget skønnes ikke at have direkte statsfinansielle konsekvenser ud over indvirkningerne på EU-budgettet.

Forslaget kan gennemføres uden lovændring og vil ikke have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Der har ikke været foretaget ekstern høring i sagen.

Tidligere forelæggelse

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

